
Türk Kamu Yönetiminin Sorunlarının Yeni Kamu İşletmeciliği Bağlamında Değerlendirilmesi

M. Zahid Sobacı

Giriş

Özellikle 1980'den sonra, dünyada pek çok ülke kamu yönetimi alanında köklü reform çalışmaları gerçekleştirmeye çalışmıştır. Bu reform çalışmalarının teorik alt-yapısını neo-liberal ve yeni sağ politikaların bir ürünü olan Yeni Kamu İşletmeciliği (YKİ) oluşturmaktadır. Bu yaklaşım bağlamında, hem devletin büyüklüğü ve ekonomik toplumsal yaşamdaki rolü sorgulanmakta, hem de devletin yürütme organının bir parçası olan kamu yönetiminin çalışma usulleri ve iş görme biçimleri eleştirilerek, değiştirilmek istenmektedir.

Küreselleşmenin beraberinde getirdiği dayanılmaz rekabet koşulları, özel sektör yönetimlerinin etkinlik ve verimliliği sağlamak ve maliyetleri düşürmek suretiyle ayakta kalabilmek için, yeni yaklaşımlar, teknikler ve yöntemler bulmaya zorlamıştır. Zamanla etkin ve verimli çalışmadığı düşünülen kamu yönetimlerinin de bu teknik ve yöntemlerden yararlanması gerektiği düşünölmeye başlanmıştır. Esasında, YKİ tam da bu anlayışın savunucusudur.

Türk kamu yönetimi de, hemen hemen tüm gelişmekte olan ölkeler gibi, Weberyen bürokrasi modeli üzerine inşa edilmenin ve bu modelin esnetilemeden uygulanmasının sancılarını yaşamaktadır. Günümüzde, Türk kamu yönetimi merkezîyetçilik, kırtasiyecilik hantallık, kayırmacılık ve rüşvet gibi bazı olumsuz kavramlarla birlikte anılmaktadır. Bu sorunların çözümü için se, son zamanlarda YKİ yaklaşımıyla uyumlu birtakım reformların, gerçekleştirilmeye çalışıldığı gözlemlenmektedir.

Bu çalışmanın amacı, Türk kamu yönetiminin sorunlarının YKİ bağlamında de-

Araş. Gör., Uludağ Üniversitesi, İİBF, Kamu Yönetimi Bölümü.

Liberal Düşünce, Cilt:10, No:38-39, Bahar-Yaz 2005, s. 161-174.

ğerlendirilmesidir. Bu bağlamda öncelikle, Türk kamu yönetiminin sorunları belirtilecektir. Daha sonra YKİ'nin kavramsal çerçevesi ve temel ilke ve özellikleri aktarılmaya çalışılacaktır. Son olarak YKİ'nin temel anlayış ve ilkelerinin, söz konusu sorunların çözümüne olumlu bir katkı sağlayıp sağlayamayacağı tartışılacaktır.

I. Türk Kamu Yönetiminin Başlıca Sorunları

A- Üç Açık

Üç açık (three deficits) kavramıyla ifade edilen şey, kamu yönetiminde yaşanan bütçe açıkları, performans açığı ve bunlarla yakından ilişkili olan güven bunalımı, yani güven açığıdır.¹ 1929 ekonomik bunalımından sonra benimsenen müdahalece devlet anlayışıyla birlikte, devletin rolü değişmiş, işlevleri artış göstermiş ve kamu yönetiminin genişlediği görüşmüştür. Devletten beklentilerin farklılaşması ve artması kamunun daha fazla faaliyette bulunmasını ve ekonomik ve toplumsal yaşama daha fazla müdahale etmesini beraberinde getirmiştir. Ancak, söz konusu faaliyetler için yapılan harcamalar zamanla bütçe üzerinde büyük bir yük oluşturmuş ve bu faaliyetlerin finansmanı, bütçeden karşılanamayacak bir seviyeye ulaşmıştır. Bu yüzden kamunun yaptığı harcamalar tartışılır hâle gelmiştir. Bu tartışmaların bir ayağı devletin rolü ve küçültülmesi tartışmaları ile eşzamanlı yaşanmaktadır. Bu süreç sonrasında ortaya çıkan bütçe açıkları toplumda, kaynakların etkin olarak kullanılmadığı ve kamu yönetiminin verimsiz olduğu konusunda bir inanişaya sebep olmuştur. Bu ise, performans açığı olarak adlandırılmaktadır.

Kamu yönetiminin genelinde duyulan bu hoşnutsuzluk ise, toplumda idarî yapılanmaya karşı bir güvensizliğe yol açmıştır. Kısacası, bütçe açıkları, verimsizlik ve son kertede toplum nezdinde hissedilen güven bunalımı günümüzde Türk kamu yönetiminin en önemli sorunlarından biridir. Aynı zamanda bu sorunların, kamu yönetiminin işleyişinden ve yapısından kaynaklandığı düşüncesinin kabulü, yeniden yapılanma tartışmalarını ve taleplerini körüklemektedir.

B- Merkeziyetçilik

Devletlerin siyasî rejimleri çerçevesinde uygulayabilecekleri yönetim sistemlerini iki başlık altında toplamak mümkündür: Merkezden Yönetim-Yerinden Yönetim. Ülkelerin tüm siyasal, toplumsal ve ekonomik hayatını fazlasıyla etkileyen bu yönetim sisteminin seçimi konusunda ise, devlet yönetimi gelenekleri, tarihsel coğrafi koşullar, sosyo-ekonomik yapı ve ilişkiler, siyasal kültür ve demokratik bilinç belirleyici faktörlerdir.² Merkezden yönetim sistemine sahip olan Türkiye'de, bu tercihin yapılmasında, tarihsel ve coğrafi koşulların etkili olduğu söylenebilir.

Merkeziyetçilik, kamu hizmetlerinin tek bir merkezden ve onun hiyerarşisi altındaki kurumlardan yürütülmesini, kaynak kullanımının ve karar verme yetkisinin baş-

¹ Osman Yılmaz, *Kamu Yönetimi Reformu: Genel Eğilimler ve Ülke Deneyimleri*, DPT, Ankara, 2001, s.3-4.

² Bekir Parlak, "Avrupa Birliği ile Bütünleşme Sürecinde 'Türkiye'de Yerel Yönetimler", Der. Bekir Parlak, Hüseyin Özgür, *Avrupa Birliği Perspektifinden Merkezî Yönetim – Yerel Yönetim İlişkileri*, Alfa Yayıncılık, İstanbul, 2002, s. 42.

kentte ya da örgütün tepe noktasındaki yöneticilere ait olmasını ifade etmektedir. Bu nedenle, iki tür merkeziyetçilikten söz edilebilir. Birincisi, coğrafi merkeziyetçiliktir. Bu, kaynakların ve yetkilerin doğrudan başkentte toplandığı yani, yerel yönetimlerin ve hizmet yerinden yönetimlerinin yetkilerinin sınırlandırıldığı yönetim anlayışını ifade eder. İkincisi olan, örgütsel merkeziyetçilik ise kamu kurumlarında karar alma yetkisinin hiyerarşik olarak en üst makamda toplanması anlamına gelmektedir.³ Astarın sorumluluktan kaçınmaları ve üst yönetimin sınırsız güç isteğinden dolayı, yetki devrine yanaşmaması merkeziyetçiliğin ortaya çıkmasındaki en önemli iki nedendir.⁴

Merkeziyetçi yönetim tarzı uygulandığı kamu yönetimlerinde bir çok soruna yol açtığından, yoğun bir şekilde eleştirilmektedir. Merkeziyetçi anlayış öncelikle, kamu yönetimlerinde kırtasiyeciliğe ve hantallığa yol açmaktadır. Çünkü, alt kademelerde çalışan memurlar önlerine gelen her işlem için üst makamlara danışmakta veya onların onayını almaktadır. Bu ise, yapılan işin sürecini ve süresini uzatır. Ayrıca, merkezden yönetim anlayışı, hizmetlerin yöresel ihtiyaçlara uygun görülmesini güçleştirmektedir. Bir mahalın ihtiyaç ve isteklerini en iyi bilecek ve ona göre hareket edecek idare, o mahale en yakın idaredir. Dolayısıyla, bir beldenin ihtiyaçlarının merkezden belirlenmesi, yönetimde verimsizliğe ve etkinsizliğe yol açabilecektir. Aynı zamanda merkeziyetçi yönetim, kararlara katılımı azalttığı ve halkla görevlileri pasifleştirdiği için demokratik değerlerle bağdaşmamaktadır.⁵

C- Yönetimde Gizlilik ve Dışa Kapalılık

Gizlilik, yönetimdeki bilgi, belge ve diğer verilerin açıklanmamasını ifade etmektedir. Kapalılık ise, kamu kurum ve kuruluşlarının dışardan gelen tepkilere duyarsız kalması ve alınan kararların gerekçelerinin açıklanmaması anlamına gelmektedir. İki kavramın benzermiş gibi algılanmasına karşın, aralarında farklılıklar vardır. Bunlardan en önemlisi şudur: Kapalılık, hizmet götürülen halka karşı duyarsızlığı ifade ediyorken, gizlilik, hem dışarıya hem de yönetimin kendi bünyesindeki kişi ve birimlere karşı izlenen bir politikadır.⁶ Gizlilik ve kapalılığın ne ifade ettiğini ve geleneksel kamu yönetimi anlayışında, neden hakim ilkelerden biri olduğunu, gizlilik ve kapalılığı ortaya çıkartan nedenlere bakarak anlamak mümkündür.

Siyasî rejimin niteliği, devlet güvenliği, diplomasi, özel hayatın korunması, yöneticilerin otoritelerini arttırma eğilimi, yönetimde etkinliği ve tarafsızlığı sağlama düşüncesi, kötü yönetim uygulamaları ve memurların kendilerini denetim riskinden koruma eğilimleri gizliliğin nedenleri olarak sıralanabilir.⁷

³ Musa Eken, "Kamu Yönetiminde Kötü Yönetim Olgusu", *Türk İdare Dergisi*, Eylül 2002, Sayı: 436, s. 127-139.

⁴ TÜGİAD, *2000'li Yıllara Doğru Türkiye'nin Önde Gelen Sorunlarına Yaklaşımlar: Kamu Yönetiminde Yozlaşma ve Rüşvet*, İstanbul, 1997, s.7

⁵ Kemal Gözler, *İdare Hukukuna Giriş*, Ekin Kitabevi, Bursa, 2002, s.29.

⁶ Yasin Sezer, Naci Kargın, "Kamu Yönetiminin Modernleşmesinde Şeffaflaşma Sorunu", *Türk İdare Dergisi*, Yıl: 74, Sayı: 436, Eylül 2002, s. 209-225.

⁷ Musa Eken, "Kamu Yönetiminde Gizlilik Geleneği ve Açıklık İhtiyacı", *Anme İdarisi Dergisi*, Cilt 27, Sayı 2, Haziran 1994, s. 25-54

Devlet güvenliği anlayışı, yönetimde gizlilik ilkesini meşrulaştırmak için sıkça başvurulan yollardan biridir. Her devletin kendi içi ve dış güvenliği için gizli tutulması gereken bilgi ve belgelerin varlığı pek tabidir. Ancak, önemli olan bunun kapsamının ve ölçütünün ne olacağıdır, yani, hangi bilgi ve belgeler devletin güvenliği gerekçesiyle gizli tutulmalıdır. Bu sorunun cevabı yönetimden yönetime ve ülkeden ülkeye farklılaşabilir. Fakat olması gereken, devlet güvenliği anlayışının gizliliğin kapsamını genişletmede bir kılıf olarak kullanılmaması ve yöneten-yönetilen arasındaki kopuşta bir araç hâline getirilmemesidir.

Gizliliğin bir diğer gerekçesiye, özel hayatın korunmasıdır. Her birey kendine has, toplumu ilgilendirmeyen, bir bilgiler ve ilişkiler yumağına sahip olabilir. Bu bilgi ve belgelere devlet bünyesinde çalışan yöneticiler işgal ettikleri makamlar dolayısıyla vakıf olabilirler. Eğer bunların açıklanması kişinin haklarına zarar verecekse, bu bilgiler gizli tutulabilir. Bir başka neden, yönetimde tarafsızlığın sağlanmasıdır. Bürokratların sahip olduğu bilgiler çoğu zaman ekonomik, toplumsal ve siyasal açıdan çok önemli bilgilerdir. Bazı insanlar bu bilgileri önceden elde edip, ona göre tasarrufta bulunarak kendilerine bireysel çıkar sağlayabilirler. İşte, bu yüzden, yönetimler tarafsızlığı sağlama adına bu bilgileri gizli tutma eğilimine girebilirler.

Ancak, özellikle gelişmekte olan ülkelerin kamu yönetimlerinde varlığını sürdüren gizlilik ve kapalılığın köklerinde; keyfiliği, hatayı, verimsizliği, yozlaşmayı, rüşveti ve torpili kapsayan bir kavram olarak kötü yönetim (mad administration) uygulamaları, memurların denetimden kaçınmak istemeleri ve otorite kazanma eğilimleri yer almaktadır. Gerçekten de bazı kamu yönetimleri umursamazlığın, keyfiliğin ve hataların kol gezdiği yapılanmalara dönüşebilmektedir. Bu noktada gizlilik, hataların ve keyfiliğin ortaya çıkmasını engelleyecek bir araç olarak kullanılabilir. Bu sayede memurlar denetimden kurtularak gizlilik ilkesini bir kalkan gibi kullanacaklardır.

Ayrıca, şu da belirtilmelidir ki; bürokratların her zaman otorite kurma ve kazanma eğilimleri vardır. Günümüzde bilgi iktidardır. Dolayısıyla, bürokratlar sahip oldukları bilgileri gizli tutarak, bunları başkalarının kullanımına kapatarak güç sağlamaya çalışmaktadırlar. Bu güç kazanma ve otorite kurma eğilimleri hem bürokrasi-parlamento arasındaki ilişkide hem de bürokratlar arasında gözlemlenmektedir.

Kısacası, gizliliğin ve kapalılığın birçok nedenleri vardır. Bu nedenlerden bazıları devlet güvenliği ve insan hakları bağlamında kamu yönetiminde gizliliği haklı çıkartabilir. Ancak, gelişmekte olan ülkelerde gizlilik ve kapalılık öz konusu kaygılardan değil, bizzat bürokratların ihtiraslarından kaynaklanmakta veya toplumda bu şekilde algılanmaktadır. Bu ise, kamu yönetiminde, yeniden yapılandırma tartışmalarını beraberinde getirmektedir.

D- Kırtasiyecilik

Kırtasiyeciliğin, literatürde üzerinde anlaşılmış bir tanımı söz konusu değildir. Bir tanıma göre, o, gereğinden çok imza, gereğinden çok kağıt anlamına gelmektedir.⁸

⁸ Ziya Çoker, *Yönetim ve Siyaset*, Kazancı Matbaacılık, İstanbul, 1996, s. 45

Başka bir tanıma göre, kırtasiyecilik, hareketsizliğe yol açan gecikme ve kararsızlığı ifade etmektedir. Halk dilindeyse, kırtasiyecilik bürokrasilerin ağır işlemesi ve etkisizliği anlamında kullanılmaktadır. Kırtasiyeciliğin ortaya çıkış nedeni olarak, insanın korunması düşüncesi kabul edilmektedir. Halkın, hükümetin bir takım muhtemel kötü uygulamalarına karşı korunması gerektiği vurgulanmaktadır. Bu doğrultuda da, hükümetler zorunlu bazı düzenlemeler yapmaktadır. Bu düzenlemeler olası hataları engellemek için çok ayrıntılı bir şekilde yapılmışlardır. Bu ise, işin yapılış süresini uzatmakta, halkla yönetici arasına müracaat, anket ve prosedürün girmesine neden olarak performansı düşürmektedir. Burada kırtasiyeciliğin nedeni, iyi olan bir düşünceye hassasiyet göstermektedir.⁹ Ancak, şu belirtilmelidir ki, insanın korunması gibi müsbet bir düşünceden doğan kırtasiyecilik zamanla farklı mecralara kaymış ve ne yazık ki zaman kaybı ve rüşvet gibi yozlaşmaların bir figürünü teşvik eder konumuna gelmiştir.

Kırtasiyeciliği anlayabilmek için, kırtasiyecilikle yakından ilişkili bir kavram olan “içreklik” (esoterisme) kavramına değinmek gerekmektedir. İçreklik, kırtasiyecilikle birleşen aşırı kuralcılığın, prosedür düşkünlüğünün ve farklı ritüellerin bürokrasiyi çevreleyen bir zar veya kabuk örmesini ve bürokrasinin kendi iç dünyasını ifade etmektedir. Bu kabuğun içindeki atmosfer ve anlayış dış dünyadan farklıdır. Özellikle de zaman kavramı bu dünyada farklılaşmakta ve bekletici bir özelliğe bürünmektedir. İçrekliğin üç ayrı kaynağı vardır. Bunlar, kullanılan dil, zaman algılayışı ve karmaşık kurallardır.¹⁰

Bürokrasi içindeki görevliler hukukî ve bürokratik temellerle konuştuklarından halk bu terimleri anlamakta güçlük çekmektedir. Bu bürokrasi ve kamu görevlilerine saygınlık, itibar ve prestij sağlamaktadır. İçrekliğin ikinci kaynağıysa, zaman algılayışının dış dünyadan farklılaşmasıdır. Kamu yönetiminde acele yoktur, ortam bekleticidir. Önemli olan kurallara uygunluktur. Vatandaşın beklemesi ve işinin görülememesi kamu yönetiminde çalışan memurları ilgilendirmez. Üçüncü kaynağa, karmaşık kurallar dizisidir. Kamu yönetiminde çok fazla kural ve prosedür olmakla birlikte, bu kurallara katı bir bağlılık, yani, şekilcilik söz konusudur.¹¹

Bu içreklik olarak adlandırılan kabuğun, dışardan delinmesi sıradan vatandaş tarafından yapılamadığından bir aracıya, ihtiyaç duyulmaktadır. Bu aracı bazen iş takipçileri, bazen milletvekilleri, bazen de rüşvet müessesesi olabilmektedir. Dolayısıyla, kırtasiyeciliğin içrekliği, içrekliğin de kırtasiyeciliği tetiklediği bir kısır döngü söz konusudur. Her halükarda, bu kısır döngünün sonucu rüşvet ve yozlaşmadır. Bu ise, reform tartışmalarını gündeme getirmektedir.

⁹ Namık Kemal Öztürk, “Kamu Yönetiminde Kırtasiyecilikle Mücadele: Farklı Bir Bakış”, *Amme İdaresi Dergisi*, Cilt 35, Sayı 4, Aralık 2002, s. 44-45.

¹⁰ Metin Kazancı, “Kırtasiyecilik ve Kamu Yönetimi”, *Amme İdaresi Dergisi*, Cilt 36, Sayı 2, Haziran 2003, s. 1-16

¹¹ Metin Kazancı, “Kırtasiyecilik ve Kamu Yönetimi”, *Amme İdaresi Dergisi*, Cilt: 36, Sayı: 2, Haziran 2003, s. 1-16

E- Yönetmel Yozlaşma

Yönetmel yozlaşma kavramının üzerinde uzlaşmış bir tanımı yoktur. Ancak, yönetmel yozlaşma, devlet sistemindeki bozukluğu ve kamu görevlilerinin görevlerinden menfaat sağlamalarını, onların ayrıcalıklı işlem yapmalarını, keyfiligi, kayırmacılığı, siyasallaşmayı, rüşveti, vurgunculuğu ve yolsuzluğu ifade etmektedir.¹²

Nepotizm olarak da adlandırılan kayırmacılık, yönetmel yozlaşmanın en önemli göstergelerinden biridir. Kayırmacılık, kamu görevlilerine yapılan atamalarda, liyakat esasının yerini, akraba, dostluk, çavuş-ahbap ilişkileri gibi öznel faktörlerin almasıdır. Bir diğer kayırmacılık türüyse, kamu görevlilerinin nüfuzlu kişilere ayrıcalıklı bir tutum takınmalarıdır.¹³

Siyasallaşma ise, yönetimin işleyişinde ve personel istihdamında ideolojik görüşlerin partizanlığın ön plana geçmesidir. Böylesi bir yaklaşımda kamu yararı ilkesi terk edilerek, siyasal unsurlar ölçüt kabul edilmektedir. Rüşvet ve yolsuzluk, kamu görevlilerinin görevleriyle ilgili meselelerde rant peşinde koşmalarını ifade etmektedir.¹⁴

Özetle, katı kuralcılık, biçimsellik, kırtasiyecilik, gizlilik, kayırmacılık, keyfilik, rüşvet gibi kavramları barındıran kötü yönetim olgusu ve buna eklenen bütçe açıkları ve verimsizlik, genelde gelişmekte olan ülkelerde, özelde Türkiye’de, kam yönetiminde reform ve yeniden yapılanma tartışmalarını gündeme getirmektedir. Ayrıca, kamu hizmetlerinin değişen ve gelişen koşullara uyumlu hâle getirilmesi gerçekliği yeni teknoloji, donanım ve bilgilerin kamu yönetimine uygulanmak istenmesi; kamu görevlilerinde aranan niteliklerin değişmesi, halkın daha ucuz ve kaliteli hizmet beklentisi idarî örgütlenmede yeniden yapılanma isteklerini perçinlemektedir.¹⁵

Türk kamu yönetiminde söz konusu sorunlar ve tartışmalar yaşanırken, dünya genelinde de kamu yönetiminde bir takım yeni yaklaşımlar ve eğilimler ortaya çıkmaktadır. Nitekim, Frederickson günümüzde kamu yönetiminin, işbirliği şebekeleşme, yönetişim ve kurusal yapılanmaya doğru gittiğini, dolayısıyla, kamu yönetiminin özelliklerinin değiştiğini ifade ederek, Bu özellikleri şöyle sıralamaktadır.¹⁶

- Kamu yönetimi ve yetki arasındaki ilişki zayıflamaktadır. Tüm iktidar yetki tipleri (ulusal, devlet, eyalet, özel bölge, şehir yetkileri) sınırlarını kaybetmektedir. Ekonomik hareketlilik yetkiler üstü bir konuma gelmekte hatta, yeni küresel ekonomi bazen “mekân sonu” olarak tanımlanmaktadır.

- Modern kamu yönetiminin ikinci önemli özelliği, “devletin belirsizliği” olarak adlandırılır. Bu kavram ortaya çıkan herhangi bir sorunun sadece ortaya çıktığı ülkeyle sınırlı kalmayarak diğer ülkeleri de etkilediğini, dolayısıyla, devletlerin egemenliğinin ve sınırlarının önemini yitirmesini ifade etmektedir.

¹² Tügiad, *a.g.e.*, s. 3.

¹³ Tügiad, *a.g.e.*, s. 18.

¹⁴ Musa Eken, “Kamu Yönetiminde Kötü Yönetim Olgusu”, *a.g.m.*, s. 133.

¹⁵ Cengiz Aktın, “Kamu Yönetiminin Yeniden Düzenlenme İhtiyacı”, *Türk İdare Dergisi*, Yıl 70, Haziran 1998, Sayı 419, s. 92.

¹⁶ George Frederickson, “The Repositioning of American Administration”, *Political Science and Politics*, Vol. 32, No. 4, December 1999, p. 701-711

- Modern kamu yönetiminin başka bir önemli özelliği, onun temeli olan “kamu” kavramının yeniden tanımlanmasıdır. Geleneksel kamu yönetiminde “kamu” devlete işaret etmekteyken, modern kamu yönetiminde bu kavram hem devleti hem de devlet dışı örgütlenmeleri (Non-Governmental Organizations) ifade etmektedir.

- Modern kamu yönetimi reform yapılırsa da yapılmazsa da bir şekilde kendi kendini değiştirmektedir.

“Kamu” kavramının dahi, yeniden tanımlanmasını gerektiren değişim ve gelişmelerin yaşandığı kamu yönetimi alanında ortaya çıkan yeni yaklaşımlardan biri Yeni Kamu İşletmeciliği (YKİ-New Public Management) dir. Dolayısıyla, günümüz kamu yönetimine şekil veren ve bu alana hakim, yeni kavramları belirleyen bu yaklaşıma değinmekte yarar vardır.

II. Yeni Kamu İşletmeciliği

YKİ, kamu yönetimi alanında yaşanan anlayış ve zihniyet değişimine vurgu yapan bir yaklaşımdır. Bu yaklaşım bağlamında, kamu yönetimine hakim, geleneksel bürokratik paradigma yerini, esnek, piyasa temelli, müşteri odaklı ve sonuçlara önem veren bir yönetim anlayışına bırakmaktadır. Hatta, kamu yönetimi alanındaki bu paradigmatik değişim, dünya genelinde gerçekleştirilen idarî reformların “altın standardı” olarak kabul edilmektedir.¹⁷

Esasında, YKİ 1990’larda kamu yönetiminin geleneksel bürokratik paradigmasından alternatif bir model olarak ortaya konmuş ve OECD ve Dünya Bankası gibi güçlü uluslararası örgütler tarafından gelişmekte olan ülkelere sıçraması için teşvik edilmiştir.¹⁸ Dolayısıyla, YKİ, başta İngiltere, ABD, Yeni Zelanda, Avustralya olmak üzere Malta ve Avusturya gibi bir çok ülkede de uygulanan bir fenomen hâline gelmiştir. Bu ülkelerin uygulamalarına bakıldığında, YKİ ile uyumlu, ortak bazı anlayış ve politikaların hayata geçirilmeye çalışıldığına rastlamak mümkündür. Bu politikalar, maliyetleri düşürme, özel sektör tarzı işletmecilik, bürokrasiyi azaltma, piyasa mekanizmasıyla tanışma, desantralize olmuş otorite, performans yönetimi ile tanışma ve müşteri odaklı kalite gelişim sistemlerinin kullanımında artış olarak belirtilebilir.¹⁹

YKİ, kamu yönetimi literatüründe farklı isimlerle adlandırılmaktadır. “İşletmecilik” (managerializm) “Pazar Merkezli Kamu Yönerimi” ve “Girişimci Devlet” bunlardan bazılarıdır.²⁰ Peki, adlandırılmasında dahi, bir uzlaşıdan söz edilemeyen bu yaklaşımı ortaya çıkaran sebepler ve yaklaşımın özellikleri nelerdir?

Hood’a göre, YKİ yaklaşımının ortaya çıkmasında ekili olan faktörleri üç başlık altında toplamak mümkündür. Bunlar ekonomik ve malî faktörler, sosyal faktörler

¹⁷ Naim Kapucu, Muhammet Kösecik, “Küresel Sistemde Siyaset Yönetim Ekonomisi”, Ed. Akif Çukurçayır, *Ülkeler Arasında Yönetim Reformu Transferi: Yeni Kamu Yönetimi Örneği*, Çizgi Kitabevi, Konya, 2003, s. 140

¹⁸ Süleyman Sözen, “The New Public Management Reforms: The British Experience”, *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 57/2, Nisan/Haziran 2002, s. 140.

¹⁹ Richard C. Box, Gary S. Marshall, B. J. Reed, M. Christine Reed, “New Public Management and Substantive Democracy”, *Public Administration Review*, September/October 2001, Vol. 61, No. 5, p. 612.

²⁰ Kadir Akın Gözel, “Yeni Kamu Yönetimi Nedir?”, *Türk İdare Dergisi*, Yıl 75, Mart 2003, Sayı 438, s. 196.

ve politik ve ideolojik faktörlerdir.²¹

Ekonomik ve mali faktörlerden kastedilen, 1929 yılında dünya genelinde yaşanan ekonomik bunalımdan sonra benimsenen refah devleti anlayışı ve sonrasında yaşanan gelişmelerdir. Refah devleti anlayışı, devletin ekonomiye ve topluma yoğun bir müdahalesini öngörmekte ve devletin işlevlerini değiştirerek kamu harcamalarının yükselmesine yol açmaktadır. Söz konusu kamu harcamaları ise, devletin küçültülmesi ve kaynakların etkin kullanılması taleplerini gündeme getirmiştir. Özellikle, 1970'li yıllarda yaşanan petrol krizlerinin sonrasında, devletin ekonomik ve toplumsal yaşamdaki rolü tekrar sorgulanmaya başlanmış ve "Minimalist Devlet" anlayışı kabul görüştür.

Nitekim, OECD yayınladığı bir metinde, kamu sektöründe yaşanan reformların arkasında değişen dünya ekonomisi olduğunu ve bu süreçte genişlemiş bürokrasinin sorun olarak görüldüğünü belirtmiş, kamu yönetimi alanında gerçekleştirilen reformların amacını verimliliğe ulaşmak olarak ifade etmiştir. Ayrıca, OECD söz konusu amacın gerçekleştirilmesinde, kamu harcamalarının azaltılması ve kamu sektöründe piyasa-odaklı mekanizmaların kullanılması yönetiminin tercih edildiğini dile getirmiştir.²²

YKİ'nin ortaya çıkışında etkili bir diğer faktör, yaşanan sosyal değişimlerdir. Niteliksel ve niceliksel bir gelişme içinde olan toplumlar, kamu kurum ve kuruluşlarından, kamu hizmetlerini çeşitlendirmelerini ve hizmetlerini daha kaliteli, verimli ve şeffaf bir seviyeye ulaştırmalarını talep etmektedir. Bu ise, yeni arayışları beraberinde getirmektedir.

"Yeni Sağ" politikaları YKİ ile önemli bağlantıları olduğu kabul edilmektedir. Bu ise, YKİ yaklaşımına ideolojik ve politik bir boyut kazandırmaktadır. Geleneksel kamu yönetimi anlayışından YKİ'ne geçiş değer yargılarından bağımsız bir süreç değildir. Bu süreçte refah devleti ve bürokratik güç dengeleri ortadan kaldırmaya ve "Yeni Sağ" ideolojisi bağlamında devletin yeniden yapılandırılması gerçekleştirilmeye çalışılmaktadır. Aynı zamanda "Yeni Sağ" politikalar, YKİ yaklaşımının ortaya çıkmasına da katkı sağlamışlardır. Çünkü Yeni Sağ politikalar, kamu sektöründe özel sektör işletmeciliğinin değer ve uygulamalarına ağırlık verilmesini, ekonomik ve yönetsel krizlerin aşılması konusunda bir çözüm önerisi olarak ortaya koymuşlardır. Dolayısıyla, YKİ, "Yeni Sağ" politikaların bir yan ürünü kabul edilmektedir.²³

YKİ, devletin faaliyet alanının ve kamu sektörü tarafından sunulan hizmetlerin yeniden tanımlanmasını, kamu yönetiminin örgütsel yapılanmasının ve yönetim anlayışının yeniden düşünülmesini, siyaset-yönetim ilişkisinin yeniden düzenlenmesini ve kamu yönetimi-özel yönetim işbirliğini öngören bir yönetim stratejisidir.²⁴

²¹ C. Hood, "A Public Management for All Seasons?", *Public Administration*, Spring 1991, Vol. 69, s. 6-7'den aktaran Sözen, a.g.m., s. 141.

²² OECD, "Public Sector Modernisation", *Policy Brief*, October 2003, s. 2.

²³ Uğur Ömürganülşen, "Kamu Sektörünün Yönetimi Sorununa Yeni Bir Yaklaşım: Yeni Kamu İşletmeciliği", Ed. Muhittin Acar, Hüseyin Özgür, *Çağdaş Kamu Yönetimi*, Nobel Yayın, Ankara, Ekim 2003, s.25-26

²⁴ Gülise Gökçe, "Küreselleşme ve Yerelleşme İlişkisi Üzerine Bir Tartışma", (Ed: Akif Çukurçayır, Ayşe Tekel), *Yerel ve Kentsel Politikalar*, Çizgi Kitabevi, Konya, 2003, s. 213.

Hood'a göre, YKİ'nin yedi temel özelliği veya bileşeni şunlardır:²⁵

- Profesyonel yönetime geçiş
 - Açıkça belirlenmiş standartlarla performansın ölçümü
 - Süreçlerin değil, çıktılarının kontrolü
 - Kamu sektöründe teklifin ve birliğin ayrılması
 - Kamu sektöründe daha fazla rekabet
 - Kamu sektörü yönetim uygulamalarında, özel sektör tipi yönetim uygulamalarına ağırlık verilmesi
 - Kaynakların kullanımında daha disiplinli davranış ve tutumluluğun vurgulanması
- Osborne ve Gaebler ise, şu on ilkeyi YKİ'nin temel prensipleri olarak belirtmişlerdir:²⁶

- 1- Katalizör Yönetimi
- 2- Vatandaşların Sahip Olduğu Yönetim
- 3- Rekabetçi Yönetim
- 4- Amaçlara Yönelmiş Yönetim
- 5- Sonuçlara Önem Veren Yönetim
- 6- Müşteri Odaklı Yönetim
- 7- Girişimci Yönetim
- 8- Uzak Görüşlü Yönetim
- 9- Adem-i Merkezîyetçi Yönetim
- 10- Pazara Yönelik Yönetim

YKİ, özellikle A.B.D.'de 1990'lı yıllarda gerçekleştirilen yeniden yapılanma çalışmalarında etkili olmuştur. Başkan yardımcısı Al Gore öncülüğünde gerçekleştirilen çalışmalar sonrasında, "Devletin Yeniden Yapılandırılması Hakkında Gore Raporu" isimli bir rapor yayınlamıştır. Raporunda yer alan temel aksiyon planları (Brokrasi ve Kırtasiyeciliğin Azaltılması, Müşteri Odaklı Yönetim, Yetki ve Sorumluluk Devri ve Esasa Geri Dönülmesi) ve bunların gerçekleştirilmesi için önerilen tedbirler, YKİ ile yakından ilişkilidir.²⁷ Ayrıca Gore, modern idarelerin sorunlarının kökeninde, temel aldıkları ve üzerine inşa edildikleri geniş, hiyerarşik ve merkezleşmiş bürokrasilerin yer aldığına inanmaktadır. Çözüm olarak ortaya koyduğu şey ise, özel sektör tipi yönetim tarzı ve örgütlenmelerdir.²⁸

²⁵ C. Hood, "A Public Management for All Seasons?", *Public Administration*, Spring 1991, Vol. 69'den aktaran Walter J. M. Kickert, "Public Governance in The Netherlands: An Alternative To Anglo American 'Managerialism'", *Public Administration*, Vol. 75, Winter 1997, s. 733.

²⁶ Yılmaz Üstüner, "Kamu Yönetimi Kuramı ve Kamu İşletmeciliği Okulu", *Anne İdaresi Dergisi*, Cilt 33, Sayı 3, Eylül 2000, s. 23.

²⁷ Can Coşkun Aktan, *Değişim Çağında Devlet*, Çizgi Kitabevi, Konya, 2003, s. 432-433.

²⁸ James Q. Wilson, "Reinventing Public Administration", *Political Science and Politics*, Vol. 27, No. 4, Dec. 1994, s. 670-671.

YKİ, Britanya’da gerçekleştirilen; “Next Steps”, “Management Information System for Ministers (MINIS)”, “Financial Management Initiative (FMI)”, “Citizen’s Charter” gibi reform girişimleriyle yakından ilişkilidir.²⁹ Duggett’e göre, YKİ yaklaşımını gerçekten benimseyen bir diğer ülkeyse Yeni Zellanda’dır. İdarî birimlerini adeta birer ticarî örgüte dönüştüren Yeni Zellanda, gerçekleştirmeye çalıştığı reformlarda “devlet yönetmeli, kürek çekmemelidir”, “genel olarak özel sektör kamudan iyidir”, “memurlar idareci değil, özel sektör yöneticisi olmalıdır” gibi YKİ ile paralel anlayış ve eğilimlere, çok büyük ağırlık vermiştir.³⁰

Kamu yönetimi literatüründe YKİ yaklaşımını sorgulayan ve eleştiren görüşler de söz konusudur. Eleştirel görüşe göre, YKİ yaklaşımının tarihsel kökeninde yer alan “kamu işletmeciliği” anlayışı, bugün YKİ yaklaşımının dile getirdiği her şeyi önceden dile getirmiştir. Burada “yeni” kelimesi sadece ve sadece YKİ yaklaşımına meşruluk kazandırmak için kullanılmaktadır.³¹ Muhaliflere göre, kamu yönetiminde reform düşüncelerinin ortaya çıktığı erken dönemlere bakıldığında, YKİ’nin en temel düşüncelerine rastlamak mümkündür. Bu durum ise, “eski şişe yeni şarap” olarak ifade etmektedir.³²

YKİ yaklaşımına karşıt görüşler, yaklaşımın temel ilkelerinin, demokratik değerlere ve kamu yönetiminin kendine has doğasıyla bağdaşmadığını belirtmektedir. YKİ muhaliflerine göre, bu yaklaşım demokratik yönetimin geleneksel ilkelerinden, radikal bir kopuşu simgelemektedir.³³ Moe, YKİ yaklaşımı bağlamında Amerika’da oluşturulan National Performance Review (NPR)’nin kamu yönetimi ile özel sektör yönetimi arasındaki kritik farkları hesaba katmada yetersiz kaldığını, kamu yönetiminin piyasa mekanizmasına değil, hukukî kurallara dayanması gibi kurumsal varsayımları reddettiğini ve onun demokratik ilkelerle bağdaşmadığını belirtir.³⁴ Muhaliflere göre, YKİ yaklaşımı profesyonel yöneticiliği öngörmektedir. Ancak, bu tercih, yönetilenlerin yönetime katılımlarını ve yönetimi denetlemelerini problemlerle bir hâle getirmektedir. Çünkü, uzmanlaşmış, kendi iç dünyasında farklı teknik ve dilleri kullanan ve özerleşen bir bürokratik yapının, uzman olmayan kişiler tarafından denetlenmesi zordur. Bu ise, demokrasinin en önemli ilkelerinden biri olan “hesap verebilirlik” ilkesini zedelemektedir.³⁵

Ayrıca kamu yönetiminin “kamusal yarar”, “kamusal sorumluluk”, “eşitlik”, “adalet” ve “sosyal fayda” gibi kendine has bazı temel ilkeleri söz konusudur. “Rekabet”, “girişimcilik” ve “müşteri” gibi özel sektör menşeli kavramlara vurgu yapan

²⁹ Peter Barbaris, “The New Public Management and A New Accountability”, *Public Administration*, Vol. 76, Autumn 1998, s. 453.

³⁰ Micheal Duggett, “Kamu Yönetimlerinde Değişim: Sonraki Adımlar”, (Çev: Argun Akdoğan, Ender Aslan), *Amme İdaresi Dergisi*, Cilt. 35, Sayı. 2, Haziran 2002, s. 4.

³¹ Üstüner, a.g.m., s. 16.

³² Wise, a.g.m., s. 556.

³³ Wise, a.g.m., s. 555.

³⁴ Norma M. Ricucci, “The Old Republic Management Versus The New Public Management: Where Does Public Administration Fit In?”, *Public Administration Review*, March/April 2001, Vol. 61, No. 2, s. 173.

³⁵ Üstüner, a.g.m., s. 22.

YKİ'nin sorgulanmadan, kamu yönetiminin söz konusu değerlerini yıpratacağı belirtilmektedir.

Hiçbir kavram ve yaklaşım, kendini ortaya çıkararak, tanıtan veya literatüre sokan kurum, örgüt ve ideolojiden bağımsız değerler bütününe sahip değildir. Friedrich von Hayek, Milton Friedman ve James Buchanan'ın öncülüğünü yaptığı³⁶ "Yeni Sağ" politikalar, YKİ'nin fikrî temellerinde söz sahibidir. "Yeni Sağ" iki temel prensibe sıkı sıkıya bağlıdır. Bunlar serbest piyasa ekonomisi ve etkin devlettir. Serbest piyasa ekonomisi, devletin piyasa koşullarına karışmamasını öngörürken; etkin devlet, küçük ama hızlı karar alabilen bir devlet yapısı olarak algılanmaktadır.³⁷ 1979 yılında başlayan Thatcher dönemiyle İngiltere'de 1980 yılında başlayan Reagan dönemiyle A. B. D.'de ve 1980 yılında Başbakanlık Müsteşarı olan Turgut Özal'ın politik karar alma süreçlerinde etkin konuma gelmesiyle Türkiye'de de "Yeni Sağ" politikaların hâkim olduğu bir döneme girildiği iddia edilmektedir.³⁸

"Yeni Sağ" politikaların kamu yönetimi üzerindeki etkilerini iki başlık altında toplamak mümkündür:³⁹ Devletin faaliyetlerinin özellikle ekonomik içerikli olanlarından başlayarak azaltılması, dolayısıyla kamu yönetiminin daraltılması ve daraltılan bu alanda kamu faaliyet ve örgütlerinin özel işletmecilik anlayışı çerçevesinde yeniden yapılandırılması. Ancak, muhalif görüşe göre, "Yeni Sağ"ın öncelikli amacı, gelişmiş kapitalist ülkelerin sorunlarını çözmektir. Söz konusu sorunların çözümü ve krizlerin atlatılması ise, az gelişmiş ya da gelişmekte olan ülkelerin küreselleşen sermayeyle bütünleşmelerini gerektirmektedir.⁴⁰ Dolayısıyla, YKİ'nin, Yeni sağ politikaları tarafından, bahsedilen amaca ulaşmak için kullanılan bir araçtır.

YKİ'nin kökeni ve muhtevası açısından "Yeni Sağ" politikalar ile yakınlığı barizdir. Fakat, indirgemeci bir yaklaşımla, YKİ'ni "Yeni Sağ" ideolojinin basit bir parçası olarak kabul etmek de mümkün değildir. Çünkü YKİ, birçok ülkede (Avustralya, Yeni Zelanda, ABD) sadece muhafazakâr hükümetler tarafından değil, sosyal demokratlar ve işçi partili hükümetler tarafından da benimsenmiştir.⁴¹ Diğer bir ifadeyle, YKİ ideolojik sırf bir yaklaşım olmanın ötesinde, somut bir gerçeklik olarak dünya genelinde kabul görmüştür.

Sonuç

YKİ, son zamanlarda kamu yönetimi alanında temel sorun olarak beliren etkinlik ve verimliliğin sağlanması için özel sektör yönetin tarzlarının kamu sektöründe uygu-

³⁶ Recep Bozlağan, "Kamu Yönetimi Paradigmasında Değişim ve Özelleştirme Yaklaşımı", Ed. Muhittin Acar, Hüseyin Özgür, *Çağdaş Kamu Yönetimi I*, Nobel Yayınevi, Ankara, 2003, s. 291.

³⁷ Önder Kutlu, "Kamu Yönetiminde Küreselleşme", Ed. Akif Çukurçayır, *Küresel Sistemde Siyaset Ekonomi*, Politika Çizgi Kitabevi, Konya, 2003, s. 174.

³⁸ Mustafa Ökmen, Serhat Baştan, Abdullah Yılmaz, "Kamu Yönetiminde Yeni Yaklaşımlar ve Bir Yönetişim Faktörü Olarak Yerel Yönetimler", Ed. Abdullah Yılmaz, Mustafa Ökmen, *Kamu Yönetimi*, Gazi Kitabevi, Ankara, 2004, s. 35.

³⁹ Şinasi Aksoy, "Yeni Sağ, Kamu Yönetimi ve Yerel Yönetim: Eleştirel Bir Bakış", *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, Cilt 7, Sayı 1, Ocak 1998, s. 10-11.

⁴⁰ Aksoy, a.g.m., s. 4.

⁴¹ Ömürgönülşen, a.g.m., s.27.

lanmasını öngören bir yaklaşımdır. Bir anlamda özel sektör-kamu sektörü ayrımını reddeden YKİ, kamu yönetiminde daha esnek, rekabetçi ve piyasa değerlerine referansta bulunan bir yapıyı benimsemektedir. Nitekim, kamu yönetiminde yaşanan bu değişim ve dönüşüm süreci “köklü” veya “derin” olarak nitelendirilmektedir.

YKİ, bazı yazar ve akademisyenler tarafından yoğun bir biçimde benimsenirken, bazıları tarafından şiddetle eleştirilmektedir. Bu yaklaşıma yöneltilen eleştiriler, daha çok yaklaşımın mahiyeti, kamu yönetiminin genel ilkeleri ve demokratik değerlerle ilişkisi ve “yeni sağ” politikalarla yakınlığı bağlamında, gelmektedir.

Türk kamu yönetiminin sorunlarını verimsizlik, merkeziyetçilik, kırtasiyecilik, yönetimde gizlilik ve yönetsel yozlaşma gibi birkaç üst başlık altında toplamak mümkündür. Esasında, bunlar Weberyen bürokrasi modelinin üzerine inşa edilmiş hemen hemen tüm gelişmekte olan ülkelerin ortak sorunlarıdır. Bu sorunlara ilişkin öneriler getiren YKİ ise, OECD ve Dünya Bankası gibi uluslararası örgütlerin de teşviğiyle, ülkeden ülkeye transfer edilen bir reform hareketine dönüşmüştür.

Gerçekten de YKİ, Türk kamu yönetiminin bazı sorunlarına çözüm olabilecek anlayış ve politikaları bünyesinde barındırmaktadır. YKİ'nin temel ilkeleri, kaynakların etkin ve verimli kullanılmaması, halkın ihtiyaçlarına uygun kamu hizmeti sunulamaması, merkeziyetçilik, kırtasiyecilik, yönetsel şeffaflıkta eksiklik, halk katılımı ve halk denetimindeki yetersizlik ve yönetsel usullerdeki belirsizlik gibi Türk kamu yönetiminin başlıca sorunlarını çözebilecek potansiyele sahiptir.

Ancak, bazı sorunlara çözüm olabilmesi, YKİ'nin sorgulanmadan benimsenip, acilen kamu yönetiminde uygulanabileceği anlamına gelmez. Benzer şekilde, YKİ yaklaşımını sırf neo-liberal politikaların ürünü olduğu gerekçesiyle tümünden reddetmek de doğru değildir. Nitekim, Toplam Kalite Yönetimi, Stratejik Yönetim, İnsan Kaynakları Yönetimi, Performans Değerlendirme, Benchmarking gibi özel sektör kökenli yönetim uygulamaları kamu yönetimi alanında gün geçtikçe daha fazla yer bulmaktadır. Dolayısıyla, dünyada fikri ve uygulama alanında bir gerçeklik kazanmış bu yaklaşıma sırt çevirip, görmezden gelmek yanlıştır. Yapılması gereken, Türk kamu yönetiminin kendine has ilke ve kabulleri gözetilerek, bu yaklaşımdan mümkün olan en yüksek düzeyde yararlanmaktır.

Kaynaklar

AKIN, Cengiz, “Kamu Yönetiminin Yeniden Düzenlenme İhtiyacı”, *Türk İdare Dergisi*, Yıl: 70, Haziran 1998, Sayı: 419, s.. 89-100

AKSOY, Şinasi, “Yeni Sağ, Kamu Yönetimi ve Yerel Yönetim: Eleştirel Bir Bakış”, *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, Cilt: 7, Sayı: 1, Ocak 1998, s. 3-13

AKTAN, Can Coşkun, *Değişim Çağında Devlet*, Çizgi Kitabevi, Konya, 2003

BARBARIS, Peter, “The New Public Management and A New Accountability”, *Public Administration*, Vol: 76, Autumn 1998, p. 451-470

C. BOX, Richard, MARSHAL Gary S., REED B. J., REED M. Christine, “New Pub-

lic Management and Substantive Democracy”, *Public Administration Review*, September/October 2001, Vol: 61, No: 5, p. 608-619

BOĞAZLAYAN Recep, “Kamu Yönetimi Paradigmasında Değişim ve Özelleştirme Yaklaşımı”, *Çağdaş Kamu Yönetimi I* (Ed. Muhittin Acar, Hüseyin Özgür), Nobel Yayınevi, Ankara, 2003, s. 277-303

ÇOKER Ziya, *Yönetim ve Siyaset*, Kazancı Matbaacılık, İstanbul, 1996

DUGGET Micheal, “Kamu Yönetimlerinde Değişim: Sonraki Adımlar”, (Çev: Argun Akdoğan, Ender Aslan), *Amme İdaresi Dergisi*, Cilt: 35, Sayı: 2, Haziran 2002, s. 1-9

EKEN Musa, “Kamu Yönetiminde Gizlilik Geleneği ve Açıklık İhtiyacı”, *Amme İdaresi Dergisi*, Cilt: 27, Sayı: 2, Haziran 1994, s. 25-54

EKEN Musa, “Kamu Yönetiminde Kötü Yönetim Olgusu”, *Türk İdare Dergisi*, Yıl: 74, Eylül 2002, Sayı: 436, s. 127-139

FREDERİCKSON George, “The Repositioning of American Administration”, *Political Science and Politics*, Vol: 32, No: 4, (December 1999), p. 701-711

GÖKÇE Gülise, “Küreselleşme ve Yerelleşme İlişkisi Üzerine Bir Tartışma”, *Yerel ve Kentsel Politikalar* (Ed: Akif Çukurçayır, Ayşe Tekel), Çizgi Kitabevi, Konya, 2003, s. 205-224

GÖZEL Kadir Akın, “Yeni Kamu Yönetimi Nedir?”, *Türk İdare Dergisi*, Yıl: 75, Mart 2003, Sayı: 438, s. 195-208

GÖZLER Kemal, *İdare Hukukuna Giriş*, Ekin Kitabevi, Bursa, 2002

KAPUCU Naim, KÖSECİK Muhammet, “Ülkeler Arasında Yönetimsel Reform Transferi: Yeni Kamu Yönetimi Örneği”, *Küresel Sistemde Siyaset Yönetim Ekonomi* (Ed: Akif Çukurçayır), Çizgi Kitabevi, Konya, 2003, s. 187-225

KAZANCI Metin, “Kırtasiyecilik ve Kamu Yönetimi”, *Amme İdaresi Dergisi*, Cilt: 36, Sayı: 2, Haziran 2003, s. 1-16

KICKERT Walter J. M., “Public Governance In The Netherlands: An Alternative To Anglo American Manageralism”, *Public Administration*, Vol: 75, Winter 1997, s. 731-752

KUTLU Önder, “Kamu Yönetiminde Küreselleşme”, *Küresel Sistemde Siyaset Ekonomi Politika* (Ed: Akif Çukurçayır), Çizgi Kitabevi, Konya, 2003, s. 165-186

OECD, “Public Sector Modernisation”, *Policy Brief*, October 2003, p. 1-8

ÖKMEN Mustafa, BAŞTAN Serhat, YILMAZ Abdullah, “Kamu Yönetiminde Yeni Yaklaşımlar ve Bir Yönetişim Faktörü Olarak Yerel Yönetimler”, *Kamu Yönetimi* (Ed: Abdullah Yılmaz, Mustafa Ökmen), Gazi Kitabevi, Ankara, 2004, s. 23-80

ÖMÜRGÖNÜLŞEN Uğur, “Kamu Sektörünün Yönetimi Sorununa Yeni Bir Yaklaşım: Yeni Kamu İşletmeciliği”, *Çağdaş Kamu Yönetimi*, (Ed: Muhittin Acar, Hüseyin Özgür), Nobel Yayın, Ankara, Ekim 2003, s.3-43

ÖZTÜRK Namık Kemal, “Kamu Yönetiminde Kırtasiyecilikle Mücadele: Farklı Bir Bakış”, *Amme İdaresi Dergisi*, Cilt: 35, Sayı: 4, Aralık 2002, s. 43-55

PARLAK Bekir, "Avrupa Birliği Perspektifinden Merkezî Yönetim – Yerel Yönetim İlişkileri", *Avrupa Birliği İle Bütünleşme Sürecinde Türkiye’de Yerel Yönetimler* (Ed: Bekir Parlak, Hüseyin Özgür), Alfa Yayıncılık, İstanbul, 2002

RİCCUCCI Norma M., "The Old Republic Management Versus The New Public Management: Where Does Public Administration Fit In?", *Public Administration Review*, March/April 2001, Vol: 61, No:2, p. 172-175

SEZER Yasin, KARGIN Naci, "Kamu Yönetiminin Modernleşmesinde Şeffaflaşma Sorunu", *Türk İdare Dergisi*, Yıl: 74, Sayı: 436, Eylül 2002, s. 209-225

SÖZEN Süleyman, "The New Public Management Reforms: The British Experience", *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 57/2, Nisan/Haziran 2002, s. 139-159

TÜĞİAD, *2000’li Yıllara Doğru Türkiye’nin Önde Gelen Sorunlarına Yaklaşımlar: Kamu Yönetiminde Yozlaşma ve Rüşvet*, İstanbul, 1997

ÜSTÜNER Yılmaz, "Kamu Yönetimi Kuramı ve Kamu İşletmeciliği Okulu", *Amme İdaresi Dergisi*, Cilt: 33, Sayı: 3, Eylül 2000, s. 15-31

WILSON James Q., "Reinventing Public Administration", *Political Science and Politics*, Vol: 27, No: 4, (Dec. 1994), p. 667-673

YILMAZ Osman, *Kamu Yönetimi Reformu: Genel Eğilimler ve Ülke Deneyimleri*, DPT, Ankara, 2001

Liberalizm

Atilla Yayla

liberalizm

Atilla Yayla

LIBERTE

4. BASKI

Liberalizm, yüzyılımızın son yıllarının en gözde akımı haline gelmiş bulunmaktadır. Birçok insanın belirli fikirleri veya muayyen toplumsal sistemleri adlandırmak için kullandığı "Liberalizm" kavramı ne anlama gelmekte, neyi ifade etmektedir? Sosyal düşünce sözlüğüne ne zaman ve nasıl girmiştir? Hangi sosyal vakıya karşılık olarak kullanılmış ve kullanılmaktadır? Bir tek liberalizm mi vardır, yoksa çok sayıda liberalizm mi mevcuttur? Liberalizmin öğeleri ve özellikleri nelerdir? Atilla Yayla, bütün bu soruların cevaplarını araştırdığı eserinde genellikle konuyla ilgili birincil kaynaklara gitmekte, ikinci - üçüncü elden bilgi ve yorum aktarmak yerine, liberalizmin temellerini, ana yapısını ve çatısını kuran düşünürlerin ve yazarların görüşlerini analitik ve tarihsel bir açıdan işleyerek okuyucuya sunmaktadır.